

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут

Сертифікат

засвідчує, що

**Хаєцька
Ольга Петрівна**

*взяла участь у засіданні міжвузівського круглого столу
на тему: «Соціальне забезпечення громадян: сучасний стан
та перспективи розвитку з врахуванням досвіду країн ЄС»*

28 листопада 2019 року

Директор

Н.Л. Замкова

ПРОГРАМА

проведення міжвузівського круглого столу на тему:
«Соціальне забезпечення громадян: сучасний стан та перспективи розвитку з врахуванням досвіду країн ЄС»

Термін проведення: 28 листопада 2019 року

Мета: обговорення сучасних проблем та перспектив розвитку соціального забезпечення з врахуванням досвіду країн ЄС.

Теми для обговорення:

- Особливості нарахування субсидій.

Доповідач: заступник директора, начальника управління соціального захисту населення (Лівобережне) Департаменту соціальної політики Вінницької міської ради Белінська О. А.

- Сучасний стан фінансування соціального захисту та соціального забезпечення в Україні.

Доповідач: доцент кафедри економіки Вінницького Національного аграрного університету к.е.н., доц. Брояк А. А.

- Особливості реалізації соціальної політики ЄС. Досвід соціального забезпечення в провідних країнах ЄС.

Доповідач: доцент кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ к.е.н., доц. Осіпова Л. В.

- Бюджетне фінансування соціального забезпечення в Україні.

Доповідач: доцент кафедри економіки Вінницького Національного аграрного університету к.е.н., доц. Хаєцька О.П.

- Сучасні світові тенденції і моделі організації систем захисту від безробіття та можливість їх використання в Україні.

Доповідач: асистент кафедри економіки Вінницького Національного аграрного університету Феняк Л.А.

Кількість учасників: 16 осіб.

Порядок денний

14.00 – 14.10	Реєстрація учасників та гостей міжвузівського круглого столу.
14.10 – 15.50	Засідання міжвузівського круглого столу.
15.50 – 16.00	Перерва.
16.00 – 16.25	Підведення підсумків засідання міжвузівського круглого столу.

Заступник директора з навчально-методичної роботи
Л. Б. Мартинова

Завідувач кафедри
В. В. Хачатрян

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

В сучасних економічних умовах ефективне функціонування держави забезпечується шляхом стабільного розвитку соціальної сфери, яка впливає на процеси відтворювання робочої сили, зростання продуктивності праці, підвищення освітнього і кваліфікаційного рівня трудових ресурсів, рівень НТР продуктивних сил, культурне та духовне життя суспільства.

Аналізуючи сучасний соціально-економічний стан в Україні та результати проведених етапів реформи децентралізації, можна зазначити, що отримання незадовільних результатів зумовлено низкою чинників, з-поміж яких:

- недосконалість системи управління та неготовність органів місцевого самоврядування ухвалювати рішення,

- стрімка передача влади від центральних органів, відсутність скоординованих дій для одночасного розвитку двох повно-цінних сфер – економічної та соціальної.

Джерелами фінансування соціального захисту населення є кошти державного і місцевих бюджетів, а також страхових фондів, тому наскільки достатнім є рівень фінансування, соціального захисту та її пріоритетності на певному етапі соціально-економічного розвитку країни, можна судити з аналізу обсягів, структури державних видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у їх загальній сумі та у ВВП.

Соціальна сфера як збірне поняття, охоплює синтез політичного та економічного механізму, спрямованого на реалізацію комплексу заходів із підвищення рівня життя різних верств населення та пов'язаного з подоланням безробіття, підтриманням достатнього життєвого рівня населення, охорони здоров'я, освіти, навчання тощо.

До 2014 р. простежувався нерівномірний розподіл видатків на соціальні програми, що передбачені місцевими бюджетами відповідно до державного бюджету. Від остаточно структурованого механізму діяльності влади на місцях залежатиме економічна та соціальна перспектива регіонів, оскільки головним завданням й обов'язком є забезпечення добробуту та зростаючого рівня життя населення країни. Завдяки обраному курсу соціальної політики триває перебудова державних фінансів з метою досягнення максимальної децентралізації та сприяння реформуванню місцевого самоврядування. Позитивні результати наданих соціальних послуг залежать від ефективності діяльності регіональних та місцевих органів влади та їх спроможності виконувати покладені на них повноваження й обов'язки в умовах децентралізації. Процеси реформування соціальної політики відбуваються паралельно з процесом стратегічного вибору найефективнішої моделі розвитку системи соціального захисту, що призводить до втрат та зниження показників діяльності системи, що сприятиме розвитку соціального захисту та соціального обслуговування та призведе до підвищення рівня якості життя вразливих верств населення [1, с.84].

На соціальну сферу покладено вирішення ряду завдань, що мають першочергове значення для розвитку економіки і здійснюють позитивний вплив на головну продуктивну силу суспільства – людину, а саме:

- досягнення гідного рівня матеріального добробуту і умов життя людей;
- забезпечення максимальної продуктивної зайнятості населення, підвищення якості і конкурентоспроможності робочої сили;
- створення прав і соціальних гарантій сім'ям;
- підтримка соціально найбільш вразливих верств населення;
- підвищення народжуваності та зниження смертності населення, збільшення тривалості життя [2].

Таблиця 1

Напрямки бюджетного фінансування соціальної сфери

Рік	Напрямки фінансування соціальної сфери, млн. грн					Бюджетне фінансування, млн. грн.
	Житлово-комунальне господарство	Охорона здоров'я	Духовний і фізичний розвиток	Освіта	Соціальний захист та соціальне забезпечення	
2002	1392,6	7537,9	1417,9	12268,3	12581,3	35198,0
2005	3914,2	15476,5	3449,8	26801,8	39940,2	89582,5
2010	5431,3	44745,4	11525,4	79826,0	104534,9	246063,0
2015	15700,4	71001,1	6228,3	114193,5	176339,8	679871,4
2018	30345,5	115847,8	28992,9	210029,4	309363,6	1250173,6
2019	34487,1	128377,8	31550,1	238757,4	321786,7	1370113,0

Як видно з табл.1 запропоновані напрямки фінансування соціальної сфери з року в рік мають зростаючий характер, хоч це і не забезпечує суттєве покращення рівня життя населення нашої країни.

В Україні налічується понад 130 категорій одержувачів різних видів соціальних виплат, з яких лише 70 отримують виплати за соціальною ознакою, та близько 50 – за професійною. Усі пільгові, в т. ч. соціально незахищені, категорії громадян мають право на більш як 120 видів пільг, а також понад 60 видів соціальних і компенсаційних виплат. Загальна чисельність громадян України, які мають право на використання тих або інших видів пільг, встановлених чинним законодавством, становить близько 15 млн. громадян. Державні цільові позабюджетні фонди щороку обслуговують майже 14,5 млн. працездатних осіб і 14 млн. пенсіонерів, 320 тис. потерпілих на виробництві осіб та від 500 до 600 тис. безробітних громадян.

Для визначення видатків, що належать до сфери соціального захисту та соціального забезпечення, використовують систему класифікації соціальних видатків, що застосовується ОЕСР. База даних ОЕСР згрупує видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення за такими категоріями:

- піклування про літніх людей – звичайні пенсії, пенсії особам, що достроково пішли у відставку, допомога на дому та послуги за місцем проживання;
- піклування про членів сімей військовослужбовців та постраждалих у катастрофах – пенсії та допомога на поховання;
- допомога у разі недієздатності та тимчасової непрацездатності – послуги з догляду, допомога у разі недієздатності, допомога постраждалим від аварії на робочому місці та допомога у разі нещасних випадків, виплати у зв'язку з непрацездатністю працівників;
- охорона здоров'я – видатки на лікування у стаціонарних медичних закладах та амбулаторне лікування, оплата медичних препаратів та виплати на превентивне лікування;
- сім'я та діти – допомога на дитину та пільгові кредити, допомога по догляду за дитиною, допомога при вагітності та пологах, допомога самотнім батькам;
- діяльність щодо розвитку ринку праці – послуги з працевлаштування, фінансування освітніх заходів для молоді та заходів із працевлаштування для непрацездатних;
- соціальна підтримка в разі безробіття – допомога у разі безробіття, компенсації у разі звільнення, компенсації за дострокове звільнення, пов'язане з кон'юнктурою ринку;
- забезпечення житлом – грошова допомога на купівлю та найм житла;
- інші заходи соціального захисту – грошова допомога, яку не можна віднести до інших категорій, призначена малозабезпеченим верствам населення (наприклад, допомога на придбання продуктів харчування чи одягу, поширена в деяких країнах, які не є членами ОЕСР), а також інші соціальні послуги та заходи соціального захисту [3].

У табл. 2 представлено динаміку видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення

Таблиця 2.

Динаміка зміни видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, млрд грн [4]

Категорії видатків	Роки					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Соціальний захист і соціальне забезпечення	13	19	40	41	47	74
Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	2	2	3	3	4	5
Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України	1	2	2	2	3	4
Фонд соціального страхування від тимчасової втрати працездатності	3	3	5	7	5	7
Пенсійний фонд України	25	39	64	74	100	14834
Охорона здоров'я	10	12	15	20	23	24
Забезпечення житлом	4	4	4	4	5	5
Соціальні видатки, всього	57	82	133	152	187	276

Згідно з даними Міністерства соціальної політики України, загальний обсяг видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення в Україні є доволі значним навіть порівняно з розвиненими країнами. Однак попри значний обсяг соціальних видатків якість соціальних послуг та інших заходів соціального захисту в Україні досі залишається відносно низькою порівняно з іншими країнами, а соціальні потреби найбільш уразливих категорій населення не задовольняються достатньою мірою.

Незважаючи на значну частку соціальних видатків у структурі видатків зведеного бюджету України, реалізація державних соціальних пріоритетів здійснюється неналежним чином. Усе викладене свідчить про відсутність цілісного й послідовного підходу до управління бюджетними коштами з урахуванням сучасних стратегічних викликів, що постають перед країною.

У зв'язку з цим нагальною залишається потреба в соціальному реформуванні, в тому числі у розробці дієвих механізмів ефективного використання обмежених бюджетних ресурсів соціального спрямування, стимулювання пошуку альтернативних джерел фінансування закладів соціальної сфери та заходів, спрямованих на забезпечення соціального захисту населення.

Список використаних джерел

1. Миськів Г. В., Чапляк Н. І., Григоришин Н. О. Фінансування соціальної сфери в умовах децентралізаційних змін Науковий вісник 2'2018 Львівського державного університету внутрішніх справ С.82-90.
2. Фахрутдинова Е.В. Роль соціальної сфери и соціальної політики в забезпеченні устійчивого соціально-економічного розвитку країни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecsocman.hse.ru/data/2011/10/28/1267245220/1.pdf>.
3. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні: реальний стан та перспективи ре-формування. К.: Центр громадської експертизи, 2010. — Бібліографія: с. 104.
4. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Zviti.html>